MODUL DE CERCETARE A ACCIDENTELOR DE MUNCĂ

METHOD OF RESEARCH OF WORK ACCIDENTS

Felicia PĂSCĂLUȚĂ, dr., lector univ.,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: From the definition of the notion „work accident" the following elements necessary for the existence of the work accident are deduced: a) violent injury of the body; b) the determinant cause that causes the violent injury of the employee's body, the professional cause of the accident; c) the quality of the injured person; d) the time when the accident occurred and the place of its production. All these elements must be cumulatively assembled, as the absence of one of them implies the impossibility of qualifying the event as an accident at work, which can be recognized as an accident outside the workplace or a regular accident.

The purpose of the investigation of the accidents at work consists in their classification, the determination of the circumstances, causes and violations of the normative acts and other regulations that led to the injury of the employees, the establishment of the persons who have violated the provisions of the normative acts and of the corresponding measures to prevent such events.

Cuvinte-cheie*: accident de muncă; accident psihic, loc de muncă, accident în afara muncii.*

Potrivit pct. 3 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului RM nr. 1361 din 22 decembrie 2005 [1] (în continuare – *Regulament*), prin ***accident de muncă*** se înţelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicaţie acută, leziuni corporale provocate de insecte şi animale, de calamităţi naturale etc.), ca urmare a acţiunii unui factor de risc (însuşire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producţie, mediu de muncă) şi care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacităţii de muncă ori la decesul salariatului, survenit:

a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu;
b) înainte de începerea sau după încetarea lucrului, cînd salariatul se deplasează de la intrarea în incinta întreprinderii, instituţiei, organizaţiei (în continuare – *unitate*) pînă la locul de muncă şi invers, îşi schimbă îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecţie şi de lucru şi invers, preia sau predă locul de muncă şi mijloacele de producţie;
c) în timpul pauzelor stabilite, cînd salariatul se află pe teritoriul unităţii sau la locul său de muncă, precum şi în timpul frecventării încăperilor sanitaro-igienice sau auxiliare;

d) în timpul deplasării de la domiciliu la lucru şi invers, cu transportul oferit de unitate, în modul stabilit, precum şi în timpul îmbarcării sau debarcării din acest mijloc de transport;
e) în timpul deplasării de la unitatea în care este încadrat salariatul, pînă la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unităţii, sau pînă la o altă unitate, şi invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligaţiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta şi pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat;
f) în cadrul participării la acţiuni culturale, sportive sau la alte activităţi organizate de unitate în baza ordinului sau dispoziţiei emise de angajator;
g) în cadrul acţiunii întreprinse din proprie iniţiativă pentru prevenirea sau înlăturarea unui pericol ori pentru salvarea altui salariat de la un pericol în circumstanţele specificate la literele a),b),c),d) şi f);
h) în timpul instruirii de producţie sau practicii profesionale în bază de contract încheiat între angajator şi instituţia de învăţămînt, între angajator, elevi şi studenţi.

Totodată, ne raliem la opinia doctrinarilor autohtoni care afirmă că, în definiţia noţiunii „accident de muncă", se regăsesc şi elemente novatorii: pentru prima dată se instituie posibilitatea calificării vătămării violente a organismului lucrătorului, provocată de *accidentul psihic*, ca fiind accident de muncă [2, p. 626]. Această reconceptualizare a noţiunii de „accident de muncă" trebuie considerată binevenită şi necesară, întrucît s-a constatat că problemele emoţionale, care apar în urma relaţiilor încordate la locul de muncă, tensiunilor emoţionale sau a conflictelor interpersonale, constituie cele mai frecvente cauze de pierdere a capacităţii de muncă.

Din definiţia noţiunii „accident de muncă" se deduc următoarele elemente necesare pentru existenţa accidentului de muncă: a) vătămarea violentă a organismului; b) cauza (cauzele) determinantă care produce vătămarea violentă a organismului salariatului (sau, după cum au formulat unii autori români [3, p. 115], cauza profesională a accidentului); c) calitatea persoanei accidentate; d) timpul în care accidentul s-a produs şi locul producerii acestuia. Toate aceste elemente trebuie întrunite în mod cumulativ, întrucît lipsa unuia dintre ele implică imposibilitatea calificării evenimentului ca fiind accident de muncă, acesta putînd fi recunoscut ca accident în afara muncii sau accident obişnuit.

Calitatea persoanei accidentate reprezintă unul dintre cele mai importante elemente constitutive ale accidentului de muncă, presupunînd un subiect pasiv calificat, delimitat de prevederile legale, pe baza raporturilor de muncă. Prin urmare, în calitate de subiect pasiv calificat la producerea accidentului de muncă figurează, de regulă, lucrătorul, fiind, conform art. 1 din Legea RM nr.

186-XVI/2008, orice persoană încadrată în muncă, în condiţiile legii, de către un angajator, inclusiv stagiarii şi ucenicii. Mai mult, potrivit stipulaţiilor Regulamentului, este considerat de muncă accidentul suferit de un elev sau student în timpul instruirii de producţie sau practicii profesionale. Luînd în considerare prevederile art. 3 alin. (2) din Legea RM nr. 186-XVI/2008, considerăm că şi alte persoane participante la procesul de muncă pot deveni subiecţi pasivi calificaţi ai accidentului de muncă: a) persoanele care solicită angajarea în cîmpul muncii, aflate în unitate cu permisiunea angajatorului, în perioada de verificare prealabilă a aptitudinilor profesionale; b) persoanele care desfăşoară muncă neremunerată în folosul comunităţii sau activităţi în regim de voluntariat; c) persoanele care, pe durata ispăşirii pedepsei în locuri de detenţie, lucrează în atelierele instituţiilor penitenciare sau la alte locuri de muncă; d) şomerii, pe durata participării acestora la o formă de pregătire profesională.

De regulă, accidentul de muncă se produce la locul de muncă al salariatului sau pe teritoriul unităţii [4, p. 307], în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu. În viziunea legiuitorului, *locul de muncă* reprezintă locul destinat să adăpostească posturi de lucru în clădirea unităţii sau orice alt loc din interiorul unităţii la care lucrătorul are acces în timpul executării sarcinilor sale de lucru (art. 1 din Legea RM nr. 186-XVI/2008). Cu referire la locul de muncă în calitate de element constitutiv al accidentului de muncă, subliniem că acesta nu trebuie interpretat în sens restrictiv, fiind posibilă producerea accidentului de muncă în timpul deplasării lucrătorului de la domiciliu la lucru şi invers, la sediul unei alte unităţi la care salariatul s-a deplasat pentru îndeplinirea unei sarcini de lucru sau a obligaţiilor de serviciu. Mai mult, ca efect al asimilării unor anumite evenimente cu accidentul de muncă, legislaţia în vigoare consacră unele excepţii de la regula generală potrivit căreia locul producerii accidentului de muncă reprezintă locul de muncă al lucrătorului accidentat sau teritoriul unităţii. De exemplu, este asimilat locului de muncă locul unde se desfăşoară acţiuni sportive, organizate de unitate în baza ordinului emis de angajator.

Pornind de la definiţia noţiunii de „accident de muncă", un asemenea accident se poate produce „în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu", adică pe durata timpului de muncă. Dar dacă luăm în calcul existenţa evenimentelor asimilate accidentului de muncă, ajungem la concluzia că, pe lîngă timpul propriu-zis de muncă, în textul Regulamentului sunt asimilate acestuia şi alte perioade, cum ar fi: a) timpul pauzelor stabilite (de exemplu, pauza de masă); b) timpul deplasării de la domiciliu la lucru şi invers; c) timpul înainte de începerea sau după încetarea lucrului ş.a.

În conformitate cu pct. 4 din Regulament [5], prin ***accident în afara muncii*** se înţelege un eveniment care a provocat vătămarea violentă a organismului salariatului, chiar dacă s-a produs în timpul de muncă al acestuia, la locul de muncă

sau pe teritoriul unităţii, în condiţii neprevăzute la pct. 3 din Regulamentul menţionat supra, cauza directă a căruia este determinată de fapte ce nu au legătură cu îndeplinirea sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu (joacă, încăierare, automutilare intenţionată, sinucidere, cazuri de boală latentă şi moarte naturală, folosire a mijloacelor de producţie în scopuri personale fără permisiunea angajatorului sau conducătorului, comitere a unui furt din avutul unităţii, angajatorului persoană fizică şi altele de acest gen).

În legislaţia în vigoare sunt enunţate mai multe criterii pentru clasificarea accidentelor de muncă şi a celor în afara muncii. În ceea ce priveşte clasificarea accidentelor de muncă, ne raliem la opinia autorului român Ioan Marius Aron [6, p. 124], care a relevat că o astfel de clasificare este importantă atît pentru determinarea condiţiilor în care acestea trebuie comunicate, cercetate şi înregistrate, cît şi pentru stabilirea răspunderii juridice a celor vinovaţi de producerea lor şi, totodată, a despăgubirilor pentru persoanele accidentate. Aşadar, potrivit pct. 5 din Regulament, accidentele de muncă şi accidentele în afara muncii (în continuare – *accidente*) se divizează în trei categorii în funcţie de urmările produse asupra persoanei accidentate:

a) *accident care produce incapacitate temporară de muncă* – eveniment ce a provocat pierderea parţială sau totală de către salariat a capacităţii de muncă pentru un interval de timp de cel puţin o zi, cu caracter reversibil după terminarea tratamentului medical, confirmată de instituţia medicală în modul stabilit;
b) *accident grav* – eveniment care a provocat vătămarea gravă a organismului salariatului, confirmată de instituţia medicală în modul stabilit;
c) *accident mortal* – eveniment care a cauzat, imediat sau după un anumit interval de timp de la producerea lui, decesul salariatului, confirmat de instituţia de expertiză medico-legală în modul stabilit.

În funcţie de numărul persoanelor afectate, accidentele se clasifică în:

a) *accident individual*, în urma căruia este afectat un singur salariat;
b) *accident colectiv*, în urma căruia sunt afectaţi, în acelaşi timp, în acelaşi loc şi din aceeaşi cauză, minimum doi salariaţi (pct. 6 din Regulament).

În funcţie de momentul în care s-au produs efectele, accidentele de muncă pot fi [7, p. 635]:

a) *accidente ale căror efecte se produc imediat*;
b) *accidente ale căror efecte se manifestă ulterior*;
c) *accidente cu efecte imediate însoţite ulterior şi de alte efecte*.

Comunicarea despre producerea accidentelor. Potrivit dispoziţiilor pct. 7 din Regulament, fiecare accidentat sau martor ocular este obligat să anunţe imediat accidentul produs conducătorului său direct sau oricărui conducător superior al acestuia şi să acorde, după caz, primul ajutor. Conducătorul, fiind

anunţat despre accident, va îndeplini următoarele acţiuni: a) va organiza acordarea ajutorului medical accidentatului şi, dacă va fi necesar, îl va transporta la o instituţie medicală de la care va solicita certificatul medical cu privire la caracterul vătămării violente a organismului acestuia; b) va evacua, după caz, personalul de la locul accidentului; c) va informa angajatorul despre accidentul produs; d) va menţine neschimbată situaţia reală, în care s-a produs accidentul, pînă la primirea acordului persoanelor care efectuează cercetarea, cu excepţia cazurilor în care menţinerea acestei situaţii ar provoca alte accidente ori ar periclita viaţa sau sănătatea altor persoane. În cazul în care se impune modificarea situaţiei reale, în care s-a produs accidentul, în prealabil se vor face fotografii şi scheme ale locului unde s-a produs accidentul, se vor aduna probe, materiale ce pot furniza informaţii despre accidentul produs, pentru a fi predate persoanelor care efectuează cercetarea.

În conformitate cu pct. 9 din Regulament, angajatorul va comunica imediat producerea accidentelor la locul de muncă (prin telefon sau prin orice alte mijloace de comunicare) Inspectoratului de Stat al Muncii, Casei Naţionale de Asigurări Sociale şi, după caz, forului superior, organului sindical de ramură sau interramural, organelor pentru supraveghere tehnică sau energetică, centrului teritorial de sănătate publică (în cazuri de intoxicaţie acută). În cazul producerii accidentelor grave şi mortale, angajatorul trebuie să comunice suplimentar inspectoratului de poliţie din raza raionului sau sectorului în care s-a produs accidentul.

Legislaţia în vigoare statuează anumite angajamente pentru instituţiile medicale în ceea ce priveşte anunţul despre producerea accidentelor. Astfel, potrivit pct. 11 din Regulament, instituţia medicală care acordă asistenţă accidentatului este obligată să anunţe Inspectoratul de Stat al Muncii sau inspecţia teritorială de muncă în raza căruia se află datele cunoscute ce ţin de identitatea accidentatului şi a unităţii în care s-a produs accidentul.

Conducerea unităţii este obligată să comunice autorităţilor competente datele despre accidentul de muncă ce s-a produs, şi anume: denumirea, adresa unităţii sau a angajatorului persoană fizică; numele, prenumele, starea familială, vîrsta şi profesia accidentatului (accidentaţilor); data şi ora producerii accidentului; locul şi circumstanţele care se cunosc în legătură cu accidentul produs; caracterul vătămării violente a organismului accidentatului; numele şi funcţia persoanei care a transmis comunicarea, telefonul.

Cercetarea accidentelor. După cum se menţionează în pct. 13 din Regulament, scopul cercetării accidentelor de muncă constă în clasificarea lor, determinarea circumstanţelor, cauzelor şi încălcărilor actelor normative şi a altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaţilor, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative şi a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

Accidentele grave şi mortale produse la locul de muncă sunt cercetate de Inspectoratul de Stat al Muncii, cele cu incapacitate temporară de muncă – de comisia angajatorului, iar în unele cazuri – de Inspectoratul de Stat al Muncii (în cazul în care angajatorul nu dispune de posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a evenimentului). Totodată, atragem atenţia asupra faptului că la cercetarea accidentelor au dreptul să participe, după caz, reprezentanţii împuterniciţi ai forului superior, ai autorităţilor administraţiei publice locale (specialişti pentru protecţia muncii), ai Casei Naţionale de Asigurări Sociale şi ai organului sindical, ai centrului teritorial de sănătate publică, precum şi să asiste persoanele care reprezintă, în modul stabilit, interesele accidentaţilor sau ale familiilor acestora. Aceşti reprezentanţi ai diferitor autorităţi şi instituţii vor contribui atît la efectuarea corectă şi operativă a cercetării accidentelor, cît şi la exercitarea controlului asupra corectitudinii şi oportunităţii acţiunilor întreprinse de unitate în vederea lichidării cauzelor producerii accidentelor, înaintînd, în asemenea situaţii, prescripţii legale privind înlăturarea încălcării normelor de securitate şi sănătate în muncă şi a normelor de igienă a muncii [8, p. 587].

La cercetarea accidentelor care s-au produs la obiectele supuse controlului organelor pentru supraveghere tehnică sau energetică au dreptul să participe şi reprezentanţii împuterniciţi ai acestor organe.

Potrivit pct. 17 din Regulament, persoanele desemnate să cerceteze accidentele au dreptul să pună întrebări şi să ia declaraţii de la orice persoană cu funcţie de răspundere, salariat, persoană ce deţine informaţii referitoare la accident, să examineze orice document al angajatorului necesar pentru identificarea circumstanţelor şi a cauzelor producerii accidentelor şi să dispună, după caz, efectuarea expertizei tehnice a mijloacelor de producţie.

Fiecare participant la cercetarea unui accident, pe parcursul desfăşurării acesteia, în prezenţa inspectorului de muncă, are dreptul să pună întrebări persoanelor cu funcţii de răspundere, salariaţilor, persoanelor ce deţin informaţii referitoare la accident, să înainteze propuneri şi, după caz, să-şi expună în scris opinia privind circumstanţele, cauzele producerii accidentului şi despre persoanele care au încălcat actele normative şi alte reglementări, fapt ce a condus la producerea accidentului. Opinia va fi înaintată persoanelor care cercetează evenimentul spre a fi inclusă în dosarul de cercetare.

În ceea ce priveşte accidentele în afara muncii, cercetarea acestora se va efectua în modul stabilit de Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă. Comisia unităţii, iar, după caz, inspectorul de muncă, va finaliza cercetarea, cu întocmirea în formă liberă a unui proces-verbal de cercetare a accidentului în afara muncii, în care vor fi expuse doar circumstanţele şi cauzele producerii acestui eveniment [9, p. 328]. Procesul-verbal întocmit de comisia unităţii va fi aprobat de conducătorul unităţii respective, cu aplicarea ştampilei

unităţii. Inspectorul de muncă va întocmi procesul-verbal pe blancheta cu antet a inspecţiei teritoriale de muncă.

În cazul în care angajatorul nu a comunicat accidentul produs, un atare accident poate fi cercetat şi în baza cererii depuse de persoanele interesate.

Modul de cercetare a accidentelor soldate cu incapacitate temporară de muncă este statuat în pct. 21-25 din Regulament. Astfel, pentru cercetarea unui astfel de accident, în termen de cel mult 24 de ore din momentul primirii comunicării despre acest eveniment, angajatorul va desemna prin dispoziţie scrisă comisia de cercetare. Această comisie trebuie să fie formată din cel puţin trei persoane, în componenţa căreia vor intra conducătorul serviciului (specialist) pentru securitatea şi sănătatea în muncă şi cîte un reprezentant al angajatorului şi al sindicatului (salariaţilor). Totodată, venim cu o remarcă: persoanele desemnate în comisia de cercetare trebuie să dispună de pregătire tehnică respectivă şi să nu facă parte din persoanele care aveau obligaţia de a organiza, controla sau conduce procesul de muncă la locul unde s-a produs accidentul.

Potrivit pct. 25 din Regulament, de la data emiterii dispoziţiei respective, comisia unităţii va cerceta circumstanţele şi cauzele producerii accidentului, va întocmi şi va semna, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, procesul-verbal de cercetare, care ulterior va fi aprobat şi semnat de către angajator în termen de 24 de ore. Accidentele cercetate de Inspectoratul de Stat al Muncii se vor finaliza cu întocmirea unui proces-verbal de cercetare pe blancheta cu antet a inspecţiei teritoriale de muncă.

Cercetarea accidentelor grave şi mortale se înfăptuieşte în strictă corespundere cu dispoziţiile pct. 26-29 din Regulament. Se cere menţionat în primul rînd că asemenea accidente sunt cercetate de către Inspectoratul de Stat al Muncii, care va desemna inspectorii de muncă ce vor efectua cercetarea respectivelor accidente fără a se preta influenţelor de orice fel.

La cererea Inspectoratului de Stat al Muncii sau unităţii, instituţia medicală care acordă asistenţă accidentatului va elibera, în termen de 24 de ore, certificatul medical cu privire la caracterul vătămării violente a organismului acestuia, iar instituţia de expertiză medico-legală, în termen de 5 zile după finalizarea expertizei, va elibera Inspectoratului de Stat al Muncii, în mod gratuit, concluzia din raportul de expertiză medico-legală asupra cauzelor decesului accidentatului.

Evenimentul produs în timpul îndeplinirii obligaţiilor de serviciu cu transport auto, aerian, fluvial, naval sau feroviar va fi cercetat în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, folosind, după caz, materialele de cercetare întocmite de organele de supraveghere a traficului. În acest caz, organele de supraveghere a traficului, în temeiul unui demers, vor elibera angajatorului sau inspectorului de muncă, în termen de 5 zile de la momentul finalizării cercetării, concluzia asupra cauzelor producerii

accidentului şi persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative.

Venind la faţa locului, inspectorul de muncă trebuie, în primul rînd, să ia declaraţii de la accidentat (dacă este posibil) şi de la martori, precum şi să constate modificările produse la locul accidentului. Imediat după obţinerea primelor informaţii privind accidentul produs, inspectorul de muncă întocmeşte *planul de cercetare*, care va cuprinde toate problemele ce urmează a fi soluţionate şi acţiunile ce urmează a fi întreprinse [10, p. 192]. Totodată, în cadrul cercetării accidentului, inspectorul de muncă trebuie să îndeplinească următoarele acţiuni: a) să ia cunoştinţă de documentele ce vizează respectivul accident; b) să obţină copia de pe fişa personală a accidentatului şi copiile de pe alte documente ce ţin de personalul unităţii în cauză; c) să examineze minuţios locul de muncă, utilajul, mijlocul de transport la care s-a produs accidentul, precum şi echipamentul individual de protecţie utilizat de salariatul accidentat; d) să organizeze, după caz, efectuarea calculelor tehnice, cercetărilor de laborator, expertizei şi a altor lucrări; e) să oblige conducerea unităţii să întocmească scheme sau schiţe, să fotografieze locul producerii accidentului sau obiectul deteriorat; f) să retragă pentru examinare Fişele personale de instruire a salariaţilor (inclusiv a salariatului accidentat) în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, programul de instruire şi procesul-verbal de verificare a cunoştinţelor salariaţilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă; g) să solicite de la conducerea unităţii prezentarea planului anual de protecţie şi prevenire în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă etc.

În corespundere cu pct. 29 din Regulament, de la data emiterii dispoziţiei de cercetare a accidentului, inspectorul de muncă va întocmi şi va semna, în termen de cel mult 30 de zile (cu excepţia cazurilor care necesită expertize tehnice, situaţiilor în care Inspectoratul de Stat al Muncii poate prelungi termenul pînă la obţinerea documentelor necesare şi rezultatelor expertizelor), procesul-verbal de cercetare pe blancheta cu antet a inspecţiei teritoriale de muncă.

Cercetarea accidentelor, conform pct. 30-31 din Regulament, se va finaliza cu întocmirea dosarului de cercetare care va cuprinde:

a) procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă (în cazul accidentelor colective, procesul-verbal se va întocmi pentru fiecare accidentat);
b) procesul-verbal de cercetare a accidentului în afara muncii;
c) opiniile participanţilor la cercetarea accidentului (după caz);
d) declaraţiile accidentaţilor (dacă va fi posibil);
e) declaraţiile persoanelor care au obligaţia să asigure măsurile de protecţie a muncii la locul de muncă unde s-a produs accidentul;
f) declaraţiile martorilor oculari;
g) fotografii şi scheme ale locului unde s-a produs accidentul;
h) alte acte şi documente necesare pentru clarificarea circumstanţelor şi cauzelor ce au condus la producerea accidentului;

i) încheierea expertizei tehnice (dacă este necesară);
j) certificatul medical cu privire la caracterul vătămării violente a organismului accidentatului;
k) concluzia din raportul de expertiză medico-legală asupra cauzelor decesului accidentatului (în cazul accidentelor mortale). Toate materialele din dosar trebuie să fie paginate şi şnuruite.

În conformitate cu pct. 31 din Regulament, inspectorul de muncă va expedia, în termen de cel mult 3 zile de la data semnării procesului-verbal de cercetare, cîte un exemplar al dosarului de cercetare al accidentului: Inspectoratului de Stat al Muncii, organului de poliţie, inspecţiei teritoriale de muncă, unităţii respective, după caz, organelor şi instituţiilor ai căror reprezentanţi au participat la cercetare. Originalul dosarului de cercetare a accidentului se expediază unităţii, iar, după caz, şi autorităţii administraţiei publice locale care înregistrează şi ţine evidenţa accidentelor produse la angajatori persoane fizice.

Dacă Inspectoratul de Stat al Muncii va constata că la cercetarea accidentului au fost comise erori sau au apărut noi circumstanţe ale producerii accidentului, inspectorul general de stat al muncii este în drept să dispună o cercetare nouă sau suplimentară a accidentului în cauză.

În cele din urmă, trebuie să menţionăm că însuşi Inspectoratul de Stat al Muncii a scos în evidenţă principalii factori ce îngreunează mult cercetarea obiectivă şi, nu în ultimul rînd, operativă a circumstanţelor şi cauzelor în care se produc accidentele de muncă, şi anume [11] : a) comunicarea cu întîrziere sau necomunicarea de către angajator Inspectoratului de Stat al Muncii despre producerea acestor evenimente; b) implicarea în accidentul de muncă a persoanei aflate într-o relaţie de muncă nedeclarată (în acest caz, cercetarea accidentului devine posibilă numai după dovedirea (probarea) în instanţa de judecată a existenţei relaţiilor de muncă).

Înregistrarea şi evidenţa accidentelor. Potrivit pct. 32 din Regulament, accidentele se înregistrează şi se ţin în evidenţă de unităţile, ale căror salariaţi sunt sau au fost accidentaţii, iar cele produse la angajatorul persoană fizică se înregistrează şi se ţin în evidenţă de către autoritatea administraţiei publice locale (primărie) pe teritoriul căreia este înregistrat contractul individual de muncă. În acelaşi timp, accidentele suferite de elevi şi studenţi în timpul prestării muncii sau în cadrul practicii profesionale la unităţi se înregistrează de unitate.

Dosarele de cercetare a accidentelor se ţin în evidenţă şi se păstrează la unitate (primărie) timp de 50 de ani, iar la organele interesate – în funcţie de necesitate. În cazul lichidării unităţii (primăriei) sau neasigurării integrităţii documentelor, dosarele de cercetare a accidentelor se vor transmite spre păstrare arhivei de stat.

Din dispoziţiile Regulamentului (pct. 36) rezultă obligaţia unităţilor (primăriilor) de a raporta anual organelor de statistică, în modul stabilit, despre

situaţia statistică a accidentelor de muncă înregistrate în perioada de referinţă. În acest sens, menţionăm faptul că datele statistice de securitate şi sănătate în muncă se colectează de la unităţile economice şi sociale anual, conform metodelor stabilite de Biroul Naţional de Statistică, pe eşantioane reprezentative teritorial şi pe domenii de activitate [12, p.634]. Asemenea informaţii sunt colectate în baza formularului de *Raport statistic (anual) nr. 1-SSM*, care se aprobă de Biroul Naţional de Statistică. Formularul în cauză vizează următoarele date: denumirea, adresa juridică, domeniul de activitate al unităţii; efectivul de personal; cheltuieli pentru realizarea măsurilor de securitate şi sănătate în muncă; numărul de accidentaţi în muncă; repartizarea accidentaţilor după împrejurări şi cauze; starea condiţiilor de muncă; înlesniri şi sporuri pentru condiţii nefavorabile de muncă.

Raportul statistic nr. 1-SSM urmează să fie prezentat de unităţile economice şi sociale cu numărul de salariaţi de 20 şi mai multe persoane, precum şi de toate instituţiile bugetare indiferent de numărul de salariaţi. După cum se susţine, pe bună dreptate, în literatura juridică de specialitate, faptul că sunt lăsaţi în afara procesului de colectare a datelor unităţile economice cu un efectiv de personal mai mic de 20 salariaţi conduce la imposibilitatea formării unei imagini adecvate a situaţiei în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă. Mai mult, Raportul statistic nr. 1-SSM nu include în sine informaţii şi indicatori ce s-ar referi: la numărul de unităţi economice care desfăşoară activităţi de securitate şi sănătate în muncă într-un mod organizat; la numărul de persoane desemnate pentru desfăşurarea activităţilor de securitate şi sănătate în muncă; la numărul şi categoriile de personal instruit în materie de securitate şi sănătate în muncă.

Luînd în considerare cele constatate mai înainte, ajungem la concluzia că Republica Moldova nu-şi onorează întru totul obligaţiile rezultate din ratificarea Convenţiei OIM nr. 160/1985 privind statistica muncii [13]. Acest instrument internaţional obligă statele ratificante de a culege, prelucra şi publica, periodic, statistici care, progresiv, trebuie să cuprindă următoarele date legate de muncă: populaţia activă, şomajul, ocuparea, veniturile, salariile, indicele de preţuri pentru produsele de consum, cheltuielile şi veniturile familiale, accidentele şi bolile profesionale, conflictele de muncă.

Referințe bibliografice:

1. Hotărîrea Guvernului RM nr. 1361 din 22.12.2005 „Pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.01.2006, nr. 9-12.
2. Boişteanu E., Romandaş N., Dreptul muncii. Manual. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015.

3. Ţarălungă Gh. Comentariu la Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă. În: Кадры и заработная плата № 5 (89), 2014.
4. Трудовое право России / Под ред. А.М. Куренного. – Москва: Юристъ, 2004.
5. Hotărîrea Guvernului RM nr. 95 din 10 iulie 2008 „Pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186-XVI". În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 17.02.2009, nr. 34-36
6. Aron I. Accidentul de muncă. Bucureşti: Universul Juridic, 2014.
7. Ţiclea Al., Popescu A., Tufan C. ş.a.. Dreptul muncii. Bucureşti: Rosetti, 2004.
8. Vieriu E., Vieriu D. Dreptul muncii. Chişinău: Contrast-Design, 2012.
9. Ţiclea Al. Dreptul muncii. Ed. a 5-a, rev. şi actualizată. Bucureşti: Universul Juridic, 2012.
10. Donos E. Dreptul muncii. Chișinău, 2004.
11. Raport de activitate al Inspecţiei Muncii pe anul 2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.06.2012, nr. 131-134.
12. Boişteanu E., Romandaş N., Dreptul muncii. Manual. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015.
13. Convenţiei OIM nr. 160/1985 privind statistica muncii,ratificată prin Legea Parlamentului RM nr. 186 din 29.09.2011 în vigoare pentru Republica Moldova din 28.10.2011.